

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ПРАВОВОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРАВОСУДДЯ

В И С Н О В О К

щодо проекту Закону про внесення змін до Земельного кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо стимулювання створення і розвитку сімейних фермерських господарств та припинення корупційних зловживань у сфері розпорядження землями державної та комунальної власності (реєстр. № 7060 від 04 вересня 2017 року)

Комітет з питань правової політики та правосуддя розглянув на своєму засіданні 28 лютого 2018 року (протокол № 67) на відповідність Конституції України проект Закону про внесення змін до Земельного кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо стимулювання створення і розвитку сімейних фермерських господарств та припинення корупційних зловживань у сфері розпорядження землями державної та комунальної власності (реєстр. № 7060 від 04 вересня 2017 року), поданий народними депутатами України Івченком В.Є. та іншими (далі –Законопроект).

Згідно з поясннюальною запискою Законопроект розроблений з метою забезпечення росту кількості сімейних фермерських господарств та їх землеволодінь, сприятиме подальшому розвитку фермерства та сільськогосподарської обслуговуючої кооперації, зменшенню корупції у сфері земельних відносин тощо.

Законопроектом пропонується внесення до Земельного кодексу України, а також до законів України «Про оренду землі», «Про фермерське господарство», «Про державний земельний кадастр», «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень» та «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» низки змін, спрямованих, як зазначено у Пояснювальній записці до нього, зокрема, на «спрощення доступу громадян України до земель сільськогосподарського призначення державної та комунальної власності». У цих змінах: визначаються особливості використання та розпорядження земельною ділянкою сільськогосподарського призначення державної та комунальної власності, переданою на земельних торгах в оренду для створення та розвитку сімейних фермерських господарств (нова стаття 31¹ Земельного кодексу України); встановлюється перелік фізичних осіб, які зможуть безоплатно одержати

землю для ведення особистого селянського господарства в межах норм безоплатної приватизації, розмір яких зменшується (не більше 1,0 га, замість 2,0 га за чинною нормою); встановлюються обмеження на розміри земельних ділянок інших категорій земель, які можуть надаватись у власність чи оренду тощо.

Вирішуючи питання про відповідність Законопроекту положенням Конституції України, Комітет виходить з такого.

У Конституції України визначається, що Україна є правовою державою (стаття 1), органи законодавчої, виконавчої та судової влади здійснюють свої повноваження у встановлених цією Конституцією межах і відповідно до законів України (частина друга статті 6), закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй (частина друга статті 8), органи державної влади зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України (частина друга статті 19).

Земля є основним національним багатством, що перебуває під особливою охороною держави. Право власності на землю гарантується. Це право набувається і реалізується громадянами, юридичними особами та державою виключно відповідно до закону (стаття 14 Основного Закону України).

Відповідно до Конституції України земля, її надра, атмосферне повітря, водні та інші природні ресурси, які знаходяться в межах території України, природні ресурси її континентального шельфу, виключної (морської) економічної зони є об'єктами права власності Українського народу; від імені Українського народу права власника здійснюють органи державної влади та органи місцевого самоврядування в межах, визначених цією Конституцією; кожний громадянин має право користуватися природними об'єктами права власності народу відповідно до закону; держава забезпечує захист прав усіх суб'єктів права власності і господарювання, соціальну спрямованість економіки; усі суб'єкти права власності рівні перед законом (частини перша, друга та четверта статті 13); кожен має право володіти, користуватися і розпоряджатися своєю власністю (частина перша статті 41); право приватної власності набувається в порядку, визначеному законом (частина друга статті 41); громадяни для задоволення своїх потреб можуть користуватися об'єктами права державної та комунальної власності відповідно до закону (частина третя статті 41).

Частинами четвертою, п'ятою статті 41 Конституції України встановлено, що ніхто не може бути протиправно позбавлений права власності. Право приватної власності є непорушним.

Згідно із статтею 3 Конституції України людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю. Права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Держава відповідає перед людиною за свою діяльність. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави.

Усі люди є вільні і рівні у своїй гідності та правах. Права і свободи людини є невідчужуваними та непорушними. Права і свободи людини і громадянина, закріплені цією Конституцією, не є вичерпаними. Конституційні права і свободи гарантуються і не можуть бути скасовані (статті 21, 22 Основного Закону).

Так, згідно частини першої статті 24 Основного Закону України, громадяни мають рівні конституційні права і свободи та є рівні перед законом.

Частиною другою статті 120 Основного Закону України передбачено, що організація, повноваження і порядок діяльності Кабінету Міністрів України, інших центральних та місцевих органів виконавчої влади визначаються Конституцією і законами України.

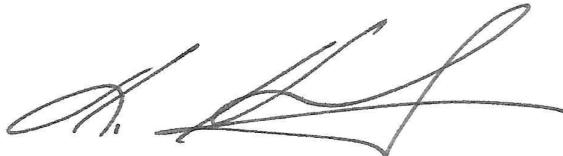
Відповідно до пунктів 1, 7, 12 частини першої статті 92 Конституції України виключно законами України визначаються права і свободи людини і громадянина, гарантії цих прав і свобод; основні обов'язки громадянина; правовий режим власності; організація і діяльність органів виконавчої влади.

У Рішенні від 22 вересня 2005 року № 5-рп/2005 Конституційний Суд України зазначив, що правовий режим власності означає врегулювання нормами закону земельних відносин, порядку та умов поділу земель на категорії, правове визначення форм власності на землю, порядку набуття і здійснення права власності, а також права постійного чи тимчасового землекористування щодо управління землями тощо, реалізацію та позбавлення цього права, функції, компетенцію органів державної влади і місцевого самоврядування. Держава забезпечує захист прав усіх суб'єктів права власності і господарювання, їх рівність перед законом, соціальну спрямованість економіки (частина четверта статті 13 Конституції України. Основний Закон України гарантує кожному право володіти, користуватися і розпоряджатися своєю власністю відповідно до закону (стаття 41) (абзаци другий, третій пункту 6 мотивувальної частини).

Прийняття законів Конституція України відносить до повноважень Верховної Ради України як єдиного органу законодавчої влади в Україні (стаття 75, пункт 3 частини першої статті 85).

Враховуючи викладене, Комітет дійшов висновку, що проект Закону про внесення змін до Земельного кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо стимулування створення і розвитку сімейних фермерських господарств та припинення корупційних зловживань у сфері розпорядження землями державної та комунальної власності (реєстр. № 7060 від 04 вересня 2017 року), поданий народними депутатами України Івченком В.С. та іншими, не суперечить положенням Конституції України.

Голова Комітету

Р.П. КНЯЗЕВИЧ